УДК 630*23:630*1

ЗАПРОВАДЖЕННЯ РІЗНИХ ПІДХОДІВ ДО ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ДЛЯ ПРИСКОРЕННЯ ПЕРЕХОДУ ДО СТАЛОГО І ЗБАЛАНСОВАНОГО ЛІСІВНИЦТВА

Маурер В. М., *кандидат сільськогосподарських наук*
Національний університет біоресурсів і природокористування України
v_maurer@nubip.edu.ua

З урахуванням сучасного суттєвого зростання планетарного значення Лісу для Людства, передусім, як екологічного стабілізатора довкілля і непересічності його соціальної функції та економічного ресурсу, перехід до сталого і збалансованого ведення лісового господарства нині є найважливішим завданням світової спільноти лісівників загалом та України, зокрема [2].

При цьому, для країн з лісистістю території понад 33 % та значним лісовим ресурсом для досягнення цілей багатофункціонального лісівництва нерідко достатньо внесення необхідних змін у законодавчо-нормативне забезпечення щодо ведення лісового господарства, тоді як для малолісних держав, до яких належить і Україна, перехід до сталого ведення лісового господарства є чи не найважчою з проблем сьогодення. Особливо з урахуванням еволюційно і природно сформованої нестачі земель для заліснення, збільшення лісистості України до середньоєвропейської неможливе.

Саме тому, одним з головних напрямків діяльності вітчизняних лісівників у царині досягнення багатофункціонального і сталого управління лісами є запровадження у практику розширеного та осучасненого відтворення лісових ценозів нових підходів [1, 2], які сприятимуть формуванню деревних ценозів, що максимально ефективно виконуватимуть пріоритетні для певного регіону країни (Полісся, Лісостепу, Степу, Карпат і Криму) функції.

Такими підходами, на нашу думку, окрім використовуваного нині традиційного, мають стати екоадаптаційний і трансформаційний.

Трансформаційний (плантаційний, економіко-технологічний) підхід – активно запроваджується у практику світового лісового господарства з другої половини XX століття у зв’язку з різким зростанням потреби у деревині та обсягів лісовідновлення і

лісорозведення. Головною його метою є не відновлення лісової екосистеми. В основі його використання переважають економічні і технологічні пріоритети, що спрямованні на максимально можливе отримання певних цільових продуктів деревних ценозів у стислі строки за рахунок використання високоефективних індустріальних технологій та інших засобів (добрив, зрошення тощо).

Застосування плантаційного підходу пріоритетним є в умовах Полісся («лісовій житниці» країни) за використання, передусім, гібридів швидкорослих деревних видів з гетерозисним ефектом та добрив і на зрошуваних землях байрачного та північного Степу.

В основі використання еколого-лісівничого або екоадаптаційного підходу – максимальне можливе врахування екосистемних особливостей заліснюваних ділянок (екологічна компонента) і природного генезису корінних лісових біогеоценозів відповідних типів лісу (лісівнича компонента). Найбільш пріоритетним використання екоадаптаційного підходу є в умовах Карпат і гірського Криму та в інших природних регіонах для відтворення лісів природоохоронного значення.

Традиційний підхід, що історично сформований, базується на національних ментальних і фахових особливостях ведення лісового господарства в Україні і має синусоподібний характер. Використання його не приурочено до певних природних регіонів країни. Лісостани, створенні і сформовані з урахуванням його лісівничих та економіко-технологічних особливостей найбільш повно і ефективно виконують соціальні функції.

Запровадження зазначених підходів до відтворення деревних ценозів дозволить не тільки прискорити перехід лісової галузі країни до багатофункціонального і сталого управління лісами, а й сприятиме більш повному виконанню ними пріоритетних для певних регіонів країни функцій та підвищенню біологічної стійкості майбутніх лісостанів в умовах глобального потепління клімату, що суттєво зменшить вагомі і невагомі втрати від деградації лісів, зумовленої періодичним масовим всиханням дерев лісотвірних видів.

Список використаних джерел

1. Маурер, В. М. & Кайдик, О. Ю. (2016). *Екоадаптаційне відтворення лісів*. Київ: РВЦ НУБіП України.

2. *Державна стратегія управління лісами України до 2035р.* Вилучено з https://tlu.kiev.ua/ uploads/media/Proekt_Strategiji_2035_03.09.20.p

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»

(5 – 6 червня 2025 року)

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025